

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Automototrans”, reprezentată de avocatul Dumitru Stratan,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipiului Chișinău împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Automototrans” cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipiului Chișinău, s-a casat hotărârea din 12 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și pronunțată o hotărâre nouă de admitere a acțiunii depuse de Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipiului Chișinău

(Dosarul nr.2rac-94/23
NR. PIGD 2-19100810-01-2rac-27052023)

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023. Recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023). Dezacordul recurentei cu decizia atacată nu constituie temei de casare a acesteia.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: V. Gîrleanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: I. Secrieru, M. Anton, V. Cotorobai)

17 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Automototrans”, reprezentată de avocatul Dumitru Stratan,

Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *Judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 29 mai 2019, Primăria mun. Chișinău a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Automototrans” cu privire la încasarea datoriei la plata pentru folosirea terenurilor proprietate municipală și compensarea cheltuielilor poștale.

2. În susținerea acțiunii reclamanta a indicat că la 21 ianuarie 2007 între Primăria mun. Chișinău, în calitate de proprietar (arendator) și SA „Automototrans”, în calitate de arendaș, au încheiat contractul nr.4718/2007 de arendă funciară a loturilor de pământ cu suprafața totală de **** ha, amplasat în: *****, în temeiul deciziei a Consiliului mun. Chișinău nr.62/21-6 din 26 decembrie 2006. Termenul de valabilitate a contractului nominalizat a expirat și nu a mai fost prelungit.

3. Potrivit deciziei nr.6/19 din 19 decembrie 2016 a Consiliului mun. Chișinău plata pentru arendă (ajustată corespunzător) pentru folosirea terenurilor proprietate municipală după expirarea termenelor stabilite în contractele de arendă până la prelungirea acestora, fapt ce a determinat întreprinderea măsurilor de protecție judiciară de către Consiliul mun. Chișinău.

4. Loturile de pământ cu suprafața totală de ***** ha situate în: *****, constituie proprietate municipală.

5. La moment pârâta urmează să achite plata pentru arendă în mărime de 189947,5 lei.

6. Potrivit pct.3.1.1 din contract, proprietarul s-a obligat să transmită terenul în natură și la timp conform Actului de predare-preluare anexat, iar conform pct.3.2.2 arendașul și-a asumat obligațiunea de achitare a arendeii în volumul, termenele și ordinea prevăzută în contract, obligația contractuală asumată nefiind executată până în prezent.

7. Cu trimitere la prevederile art.992 din Codul civil, art.9, art.776, art.858, art.996 din Codul civil, art.10 alin.(1) și art.10¹ alin.(1) din Legea cu privire la prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr.1308 din 25 iulie 1997, reclamanta a menționat că SRL „Automototrans” nu și-a onorat obligațiunile contractuale, acumulând o datorie în sumă de 189947,5 lei plată pentru folosirea loturilor de pământ cu suprafața totală de ***** ha, situate în: *****.

8. Plata pentru utilizarea terenului proprietate municipală în baza contractului de arendă urmează să fie încasată pentru perioada 12 ianuarie 2016 – 12 ianuarie 2020.

9. S-a întreprins măsuri de soluționare prealabilă a litigiului, expediind în adresa SA „Automototrans” somația nr.01/1-08-1098 din 15 aprilie 2019, prin care i s-a stabilit termen-limită pentru stingerea integrală a datoriei, însă a rămas fără soluționare.

10. În contextul celor enunțate, Primăria mun. Chișinău a solicitat admiterea acțiunii și încasarea din contul SRL „Automototrans” în beneficiul său a sumei de 189947,5 lei cu titlu de datorie la plata pentru folosirea terenurilor proprietate municipală și compensarea sumei de 7,95 de lei cheltuieli poștale.

11. Pe parcursul examinării cauzei, Primăria mun. Chișinău a depus cereri de concretizare a acțiunii, solicitând pe final, încasarea în beneficiul său a sumei de 208949 de lei cu titlu de datorie la plata pentru folosirea terenurilor proprietate municipală și compensarea sumei de 7,95 de lei cheltuieli poștale (f.d.71-73, 80-81, 115-116, vol.I).

12. În susținerea cererii de concretizare, Primăria mun. Chișinău a indicat că până la 12 ianuarie 2021 datoria pârâtei s-a majorat.

13. Potrivit borderoului de calcul din 02 martie 2020, datoria la plata pentru arenda anuală a terenurilor proprietate municipală, urmează a fi achitată de către pârâtă pentru fiecare din loturile de teren arendate.

14. Astfel, pentru terenul cu nr. cadastral ***** , cu suprafața de ***** ha, plata de arendă anuală constituie suma de 6789,35 de lei; pentru terenul cu nr.***** , cu suprafața de ***** ha, plata de arendă anuală constituie 17965,65 de lei, iar pentru terenul cu nr. cadastral ***** , cu suprafața de ***** ha, plata de arendă anuală constituie 27470,74 de lei.

15. Plățile de arendă anuale pentru fiecare teren în parte constituie suma de 52226 de lei per an, fapt ce justifică prețul de arendă

anual al terenurilor invocat în reclamația nr.01/1-08-1098 din 15 aprilie 2019.

16. În total, valoarea acțiunii la moment constituie suma de 208949 de lei.

17. La 22 ianuarie 2021, SRL „Automototrans” a depus cerere, solicitând în temeiul art.62 și art.67 CPC, intervenirea în proces a Consiliului mun.Chișinău (f.d.126, vol.1).

18. La 15 februarie 2021, Consiliul mun. Chișinău a depus cerere de intervenire în proces în calitate de coreclamant (f.d.147-149, vol.I).

19. La 25 iunie 2021, SRL „Automototrans” a înaintat acțiune reconvențională împotriva Primăriei mun. Chișinău, intervenient accesoriu Consiliul mun. Chișinău, solicitând admiterea în procedură a cererii reconvenționale și constatarea valabilității/prelungirii contractului de arendă funciară nr.4718/2007 din 12 ianuarie 2007 (f.d.159-162, 175-176, vol. I).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

20. Prin încheierea protocolară din 22 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis demersul SA „Automototrans”, cu dispunerea înștiințării Consiliului mun. Chișinău despre posibilitatea intervenirii în proces (f.d.127-128, vol.I).

21. Prin încheierea protocolară din 08 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost atras în proces în calitate de coreclamant Consiliul mun. Chișinău (f.d.156-157, vol.I).

22. Prin încheierea protocolară din 25 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a respins cererea SA „Automototrans” cu privire la primirea spre examinare a acțiunii reconvenționale și restituită acțiunea reconvențională SA „Automototrans” (f.d.176, vol.I).

23. Prin hotărârea din 12 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea depusă de Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău a fost respinsă ca neîntemeiată.

24. Instanța de fond a motivat soluția de respingere a acțiunii, constatând că loturile de pământ situate pe str. *****, și anume: lotul nr.1, cu suprafața de ***** ha; lotul nr.2, cu suprafața de ***** ha și lotul nr.3, cu suprafața de ***** ha, constituie proprietatea mun. Chișinău.

25. Prin decizia Consiliului mun. Chişinău nr.62/21-6 din 26 decembrie 2006 s-a luat act de decizia nr.11/14 din 24 aprilie 2001 a Primăriei mun. Chişinău şi s-a acceptat prelungirea pe o perioadă de 5 ani, provizoriu, SA „Automototrans” a termenului de arendare a loturilor de pământ amplasate pe str. *****: lotul nr.1 cu suprafaţa de ***** ha, lotul nr.2 cu suprafaţa de ***** ha şi lotul nr.3 cu suprafaţa de ***** ha, pentru exploatarea bazei de producţie (f.d.11, vol.I).

26. Instanţa de fond a reţinut că la 12 ianuarie 2007, Primarul general interimar al mun.Chişinău a încheiat cu SA „Automototrans” contractul de arendă funciară nr.4718/2007 a loturilor de pământ: număr cadastral ***** cu suprafaţa de ***** ha, număr cadastral ***** cu suprafaţa de ***** ha şi număr cadastral ***** cu suprafaţa de ***** ha, situate în ***** (f.d.7-10).

27. Potrivit pct.2.1, 2.2, 2.3, 2.7 din contractul de arendă funciară nr.4718/2007, încheiat între Primăria mun.Chişinău şi SA „Automototrans”, mărimea arendei este stabilită conform Legii nr.25 din 13 februarie 2003 pentru modificarea Legii nr.1308 din 25 iulie 1997 privind preţul normativ şi modul de vânzare-cumpărare a pământului (art.10 şi 10¹) şi deciziei Consiliului mun. Chişinău nr.3/3 din 25 martie 2003.

28. La momentul încheierii contractului de arendă, mărimea arendei a fost stabilită în sumă de 4535 de lei.

29. Mărimea arendei a rămas neschimbată pe termen de un an. Recalcularea mărimii arendei s-a efectuat în conformitate cu prevederile legislaţiei Republicii Moldova. În cazul recalculării mărimea arendei, la prezentul contract se anexează procesul-verbal de coordonare a mărimii arendei, ce constituie o parte indivizibilă a lui.

30. La 12 ianuarie 2010, Primăria mun. Chişinău şi SA „Automototrans” au semnat procesul-verbal la contractul de arendă nr.4718/2007 din 12 ianuarie 2007, prin care au convenit că începând cu 12 ianuarie 2010 mărimea amenzii pentru arendarea terenului din str. ***** , cu suprafaţa de ***** ha, ***** ha şi ***** ha, cu destinaţia exploatarea bazei de producţie (provizoriu), în baza contractului nr.4718/2007 din 12 ianuarie 2007, se stabileşte în sumă de 18986 de lei/an (f.d.15, vol.I).

31. Prin reclamaţia nr.01/1-08-1098 din 15 aprilie 2019 expediată în adresa SA „Automototrans” şi recepţionată la 19 aprilie 2019, Direcţia funciară a Consiliului mun. Chişinău a informat şi solicitat

achitarea plății de arendă în mărime de 189947,50 de lei pentru perioada 12 ianuarie 2016 – 12 ianuarie 2020 și cheltuielile poștale în mărime de 7,95 de lei (f.d.19, 20).

32. Potrivit datelor prezentate din baza de date ACCES SA „Automototrans” s-a reorganizat în SRL „Automototrans” (f.d.16).

33. Prin acțiunea înaintată Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău au solicitat încasarea din contul SRL „Automototrans” a sumei de 208949 lei cu titlu de plată pentru folosirea terenului pentru perioada 12 ianuarie 2016 – 12 ianuarie 2021 (f.d. 2-4, 71-73, 115-116).

34. Cu trimitere la prevederile art.42 din Codul funciar, instanța de fond a notat că terenurile din intravilan se află în administrarea autorităților administrației publice locale, iar din municipii - în proprietate municipală.

35. Cu referire la prevederile art.10 și art.10¹ din Legea nr.1308 din 25 iulie1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, prima instanță a menționat că în situația în care proprietarii obiectivelor privatizate sau ai întreprinderilor și obiectivelor private nu au cumpărat sau nu au arendat terenuri aferente obiectivelor și întreprinderilor menționate, de la aceștia în modul și termenele fixate în conformitate cu legislația, se va încasa anual plata pentru folosirea terenului, stabilită în mod unilateral de consiliile locale, nu mai mică decât plata anuală de arendă, calculată conform art.10 alin.(10), și nu mai mare de 10% din prețul normativ al pământului, calculat pentru destinația respectivă. Plata specificată va fi încasată, în termenele fixate de consiliile locale, pentru perioada care urmează momentului adoptării de către consiliul local a deciziei corespunzătoare până la încheierea contractului de vânzare-cumpărare sau de arendă.

36. La 02 aprilie 2013, Consiliul mun. Chișinău a emis decizia cu nr.3/23 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea resurselor funciare municipale”. Iar, prin decizia Consiliul mun. Chișinău nr. 3/24 din 02 aprilie 2013 a fost aprobată *„Metodologia calculării prețului estimativ al terenurilor din intravilanul municipiului Chișinău”*, publicată pe pagina web a Primăriei mun. Chișinău, și a dispus punerea în aplicare a acesteia începând cu 01 mai 2013.

37. Din cele constatate, instanța de fond a dedus că decizia Consiliului mun. Chișinău nr.3/24 din 02 aprilie 2013 pentru aprobarea Metodologiei calculării prețului estimativ al terenurilor din intravilanul municipiului Chișinău, este o decizie care este aplicată tuturor

beneficiarilor care au în folosință terenuri proprietate publică cu scopul ajustării valorii (prețurilor) terenurilor proprietate municipală, fiind elaborată în conformitate cu decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 11/2 din 23 septembrie 2010 „Cu privire la aprobarea Concepției gestiunii resurselor funciare din orașul Chișinău”, decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 1/16 din 10 februarie 2011 „Cu privire la aprobarea planului de activități prioritare potrivit Concepției gestiunii resurselor funciare din orașul Chișinău”, Legii privind administrarea și deetatizarea proprietății publice nr.121 din 04 mai 2007, Legii privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului și Legii privind administrația publică locală.

38. Prima instanță a accentuat că conform borderoului de calcul pentru stabilirea plății funciare pentru folosirea terenurilor aferente amplasate în: *****, anexat la acțiunea inițială, se atestă că suma datoriei la plata anuală pentru folosirea terenurilor proprietate municipală de către SA „Automototrans” pentru perioada până la 12 ianuarie 2020 constituia suma de 189947,50 de lei, care s-a format din suma calculată – 367633 de lei din care a fost exclusă suma de 177 685,50 de lei achitată de către pârâtă în perioada 19 ianuarie 2007 - 29 martie 2018 (f.d.5-6, vol.I).

39. Din conținutul actului menționat rezultă că plata de arendă conform contractului nr.4718/2007 din 12 ianuarie 2007, anual constituia inițial suma de 4535 de lei; începând cu 12 ianuarie 2010 prețul nou – 9493 de lei, iar din 12 ianuarie 2014 s-a stabilit preț nou în sumă de 52226 de lei.

40. Instanța de judecată a rezumat că începând cu data de 12 ianuarie 2014 reclamantii pretind achitarea plății pentru arendarea terenurilor în mărime de 52226 de lei per an după cum s-a indicat în borderoul de calcul prezentat. Însă, potrivit declarațiilor reprezentantului pârâtului SRL „Automototrans”, expuse în ședința de judecată, în perioada 2007 – 2019 au efectuat achitățile la plata pentru arenda terenurilor conform prevederilor contractului, care a fost prelungit în mod tacit și nu au fost informați despre modificarea cuantumului plății și nu au fost înaintate somații privind achitarea datoriei restante.

41. La aceste capitol instanța a reținut că la 16 martie 2018, Consiliul mun. Chișinău a eliberat SA „Automototrans” factura fiscală seria WI nr.7140349 pentru servicii de arendă funciară conform contractului nr.4718/2007, pentru perioada 12 ianuarie 2014 – 12

ianuarie 2016, în valoare de 18986 de lei (f.d.58, vol.I). Iar, art.93 pct.16) din Codul fiscal stipulează că, factura fiscală constituie formular tipizat de document primar cu regim special, prezentat cumpărătorului de către subiectul impozabil, înregistrat în modul stabilit, la efectuarea livrărilor impozabile.

42. Instanța a notat că factura fiscală este documentul contabil emis de către furnizor către client, ce conține lista cu produsele vândute, respectiv serviciile prestate clientului de către furnizor în baza unui contract prestabilit sau nu.

43. La fel, instanța de fond a remarcat că din actele cauzei se atestă că SRL „Automototrans” a achitat beneficiarului Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat plata pentru arenda terenurilor după cum urmează: pentru anul 2016 - în baza ordinului de plată nr.78 din 31 martie 2016 suma de 4746,50 de lei; în baza ordinului de plată nr.162 din 30 iunie 2016 suma de 4746,50 de lei, în baza ordinului de plată nr.223 din 09 septembrie 2016 suma de 4746,50 de lei și în baza ordinului de plată nr.315 din 23 decembrie 2016 suma de 4746,50 de lei și (f.d.33, 34, 35, 36); pentru anul 2017 - în baza ordinului de plată nr.74 din 30 martie 2017 suma de 4746,50 de lei, în baza ordinului de plată nr.126 din 05 iunie 2017 suma de 4746,50 de lei și în baza ordinului de plată nr.131 din 26 decembrie 2017 suma de 9493 de lei (f.d.39, 40, 41); pentru anul 2018 - în baza ordinului de plată nr.82 din 04 aprilie 2018 suma de 4746,50 de lei, în baza ordinului de plată nr.160 din 12 iulie 2018 suma de 9493 de lei și în baza ordinului de plată nr.243 din 01 octombrie 2018 suma de 4746,50 de lei (f.d.30, 31, 32); pentru anul 2019 - în baza ordinului de plată nr.158 din 07 iunie 2019 suma de 4746,50 de lei, în baza ordinului de plată nr.75 din 29 mai 2019 suma de 4746,50 de lei, în baza ordinului de plată nr.272 din 30 septembrie 2019 suma de 4746,50 de lei și în baza ordinului de plată nr.346 din 12 decembrie 2019 suma de 4746,50 de lei (f.d.37, 38, 118); pentru anul 2020 - în baza ordinului de plată nr.144 din 15 iunie 2020 suma de 4746,50 de lei, în baza ordinului de plată nr.49 din 02 martie 2020 suma de 4745,50 de lei, în baza ordinului de plată nr.268 din 01 octombrie 2020 suma de 4746,50 de lei și în baza ordinului de plată nr.369 din 21 decembrie 2020 suma de 4 746,50 de lei (f.d.92, 93, 94, 118).

44. Subsidiar, din declarațiile părților și înscrisurile anexate, inclusiv scrisorile Primăriei mun. Chișinău nr.06-111/7026/11 din 11 iulie 2013, nr.07-111/7026/2011 din 30 octombrie 2018, nr.06-

111/7026/2018 din 22 iulie 2014 și cererile SA „Automototrans” nr.33 din 12 noiembrie 2013, nr.17 din 27 iunie 2013, nr.09/03 din 20 martie 2015, nr.17/07 din 01 iulie 2014, rezultă că la 15 noiembrie 2011 SRL „Automototrans” s-a adresat Primăriei mun. Chișinău cu cererea nr.06-111/7026 privind modificarea hotarelor terenului privat și privatizarea terenurilor arendate, însă pe parcursul mai mult de 10 ani autoritatea publică locală nu a aprobat o decizie pe marginea la cererilor înaintate, pârâta fiind informată doar despre faptul că proiectul deciziei va fi înaintat spre examinare Consiliului mun. Chișinău (f.d.56, 57, 59, 60, 61, 63, vol.I).

45. Prima instanță a notat că dreptul de proprietate municipală asupra terenurilor este un drept și un element de bază al autonomiei municipale și se manifestă prin dreptul autorităților publice locale de a poseda, folosi și, după caz, de a dispune de terenurile proprietate municipală în interesul locuitorilor municipiului Chișinău, în limitele și modul stabilit de lege și alte acte normative. Respectiv, doar de competența autorității publice locale deliberative (Consiliului mun. Chișinău) ține adoptarea deciziilor și stabilirea relațiilor funciare de arendă a terenurilor aferente, precum și înstrăinarea terenurilor domeniului privat, inclusiv privatizarea (vânzarea-cumpărarea) terenurilor aferente obiectivelor private, inclusiv nefinalizate.

46. Din analiza întregului material probator administrat, prima instanță a concluzionat asupra netemeinicii pretenției Primăriei mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău privind încasarea din contul SRL „Automototrans” a sumei de 208949 de lei cu titlu de plată pentru folosirea terenului.

47. Nu a fost reținut argumentul reprezentantului reclamantilor precum că conform deciziei nr.6/19 din 19 decembrie 2016 a Consiliului mun. Chișinău plata pentru arendă (ajustată corespunzător) pentru folosirea terenurilor proprietate municipală se încasa după expirarea termenelor stabilite în contractele de arendare până la prelungirea acestora, sau informarea arendașilor cu preaviz, despre neprelungirea lor, deoarece nu au fost prezentate în acest sens probe incontestabile, pertinente și admisibile în sensul art.121 și 122 CPC, care ar proba că pârâta SRL „Automototrans” s-a eschivat de la prelungirea termenului de arendă a terenurilor utilizate, în modul și termenul stabilit, sau că au fost examinate cererile depuse de pârât și au fost informați despre neprelungirea acestora. Or, doar în cazul în care proprietarii obiectivelor

private nu au cumpărat sau nu au arendat terenurile aferente municipale sau se eschivează de la prelungirea termenului de arendă a terenurilor utilizate, în modul și termenul stabilit, plata pentru folosirea terenurilor aferente se încaseze de la aceștia în mod unilateral anual.

48. Din cele expuse, instanța de fond a concluzionat că acțiunea civilă înaintată de Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău este neîntemeiată, cu respingerea acesteia.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

49. La 09 septembrie 2021, Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău au declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 09 iunie 2022, întru executarea încheierii din 24 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, au prezentat motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii, cu încasarea din contul SRL „Automototrans” a sumei de 208949 de lei ce reprezintă plata pentru folosirea terenurilor proprietate municipală (f.d.186, 203, 207 -210, vol.I)

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

50. Prin decizia din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău. S-a casat integral hotărârea din 12 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă de admitere a acțiunii depuse de Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău. S-a încasat din contul SRL „Automototrans” în beneficiul Consiliului mun. Chișinău suma de 208949 de lei cu titlu de datorie și suma de 6268,47 de lei taxa de stat.

51. Pentru a decide astfel instanța de apel, analizând lucrările dosarului, a considerat eronată soluția primei instanțe de respingere a acțiunii, bazată pe o cercetare incompletă a tuturor probelor din dosar per ansamblul și interconexiunea lor.

52. Cu trimitere la prevederile art.1288 alin.(1)-(3) din Codul civil, art.42 din Codul funciar, art.10 alin.(1) și art.10¹ din Legea cu privire la prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului

nr.1308 din 25 iulie 1997, instanța de apel a remarcat că la 12 ianuarie 2007, Primarul general interimar al mun. Chișinău a încheiat cu SA „Automototrans” contractul de arendă funciară nr.4718/2007 a loturilor de pământ: număr cadastral ***** cu suprafața de ***** ha, număr cadastral ***** cu suprafața de ***** ha și număr cadastral ***** cu suprafața de ***** ha, situate în ***** (f.d.7-10). Loturile de pământ din str. *****: nr.1 cu suprafața de *****; nr.2 cu suprafața de ***** ha și nr.3 cu suprafața de ***** ha, constituie proprietate a mun. Chișinău.

53. Prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr.62/21-6 din 26 decembrie 2006 s-a luat act de decizia Primăriei mun. Chișinău nr.11/14 din 24 aprilie 2001 și s-a acceptat prelungirea pe o perioadă de 5 ani, provizoriu, SA „Automototrans” a termenului de arendare a loturilor de pământ din str. *****, și anume: nr.1 cu suprafața de ***** ha; nr.2 cu suprafața de ***** ha și nr.3 cu suprafața de ***** ha, pentru exploatarea bazei de producție (f.d.11, vol.I).

54. Potrivit pct.2.1, 2.2, 2.3, 2.7 din contractul de arendă funciară nr.4718/2007, încheiat între Primăria mun. Chișinău și SA „Automototrans” mărimea arendei este stabilită conform Legii nr.25 din 13 februarie 2003 de modificare a Legii nr.1308 din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului (art.10 și 10¹) și deciziei Consiliului mun. Chișinău nr.3/3 din 25 martie 2003. La momentul încheierii contractului de arendă funciară, mărimea arendei se stabilește în sumă de 4535 de lei. Mărimea arendei rămâne neschimbată în termen de un an. Recalcularea mărimii arendei se efectuează în conformitate cu prevederile legislației Republicii Moldova. În cazul recalculării mărimii arendei, procesul-verbal de coordonare a mărimii arendei se anexează la prezentul contract și constituie o parte indivizibilă a lui.

55. Potrivit pct.3.1.1 din contractul de arendă funciară nr.4718/207 din 21 ianuarie 2007, proprietarul s-a obligat să transmită terenul în natură la timp conform actului de predare primire. Conform pct.3.2.2 din contractul de arendă funciară nr.4718/207 din 21 ianuarie 2007, arendașul (SA „Automototrans”) și-a asumat obligațiunea de achitare a arendei în volumul, termenele și ordinea prevăzută în contract, obligație contractuală neexecutată integral de către arendaș până în prezent, or, deși acesta achita conform contractului de arendă nominalizat a câte 4746,5 de lei per an, potrivit Metodologiei calculării

plății de arendă publicată pe site-ul *www.chisinău.md* aceasta constituie 52226 de lei pe an (f.d.76-78, vol.I).

56. Potrivit pct.2.7 din contractul de arendă funciară nr.4718/207 din 21 ianuarie 2007 părțile contractante au convenit posibilitatea recalculării chiriei, ceea ce a determinat acumularea în perioada 12 ianuarie 2016 - 12 ianuarie 2021 a unei datorii, care potrivit borderoului de calcul, constituie 208949 de lei.

57. Instanța de apel a apreciat critic argumentul intimatului precum că Primăria mun. Chișinău nu a expediat în adresa SRL „Automototrans” preaviz de neprelungire a contractului de arendă, în condițiile în care în temeiul deciziei CMC nr.6/19 din 19 decembrie 2016 se percepe plata de arendă (ajustată corespunzător) pentru folosirea terenurilor proprietate municipală după expirarea termenelor stabilite în contractele de arendare până la prelungirea acestora sau informarea arendașilor cu preaviz, despre neprelungirea lor, la caz, arendatorul a optat pentru perceperea plății de arendă. Prevederea nominalizată determină prelungirea de drept a arendei în cazul în care terenul arendat a continuat să fie exploatat de arendaș după expirarea termenului contractului de arendă.

58. Instanța de apel a subliniat că Primăria mun. Chișinău nu putea informa prin preaviz intenție de neprelungire a contractului în condițiile în care bunurile nu au fost restituite arendatorului în temeiul actelor de predare primire, intimată SRL „Automototrans”, folosindu-se în continuare de terenurile, ce au constituit obiect al contractului de arendă. Faptul că SRL „Automototrans” a solicitat prelungirea contractului de arendă, dar nu a primit răspuns, nu are relevanță în condițiile în care nu a transmis în temeiul actelor de predare-primire terenurile aflate în folosință, dar în mod tacit a acceptat folosirea acestora, situație în care arendatorul a optat pentru încasarea plății de arendă în temeiul deciziei CMC nr.6/19 din 19 decembrie 2016.

59. Instanța de apel a rezumat că proprietarul și-a asumat obligația de a transmite bunul imobil în natură la timp conform actului de predare-preluare, nu a săvârșit careva acte care să împiedice buna folosire de către arendaș a terenului, la rândul său, arendașului i-a revenit obligația fermă de efectuare a plăților conform contractului de arendă, iar după expirarea termenului de valabilitate a contractului de a efectua plățile pentru folosirea terenului.

60. Nu a fost reținut argumentul intimatului SRL „Automototrans” precum că nu are nicio obligație de plată față de Consiliul mun. Chișinău pentru folosirea terenurilor municipale, în condițiile în care a achitat plăți conform contractului de arendă.

61. Instanța de apel a reținut că la dosar nu au fost anexate înscrisuri probatorii care ar confirma achitarea de către intimatului SRL „Automototrans” a datoriei, deși a fost somată din 2019.

62. În contextul enunțat, instanța de apel a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii depuse de Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău cu admiterea acesteia integral.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS:

63. *La 20 martie 2023*, SRL „Automototrans”, reprezentată de avocatul Dumitru Stratan a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu transmiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

SOLICITĂRILE RECURENTULUI:

64. În susținerea recursului SRL „Automototrans”, reprezentată de avocatul Dumitru Stratan a indicat că instanța de apel a interpretat și a aplicat eronat normele de drept material și procedural, nu au fost elucidate pe deplin toate circumstanțele cauzei întru soluționarea justă a acesteia, a soluționat superficial apelul. La fel, instanța de apel nu s-a expus asupra înscrisurilor probatorii prezentate în apel anexate la cererea nr.14145 din 28.11.2022, nefiind supuse examinării.

65. Prin cererea nr.14144 din 28.11.2022 avocatul Dumitru Stratan, la acel moment avocat-stagiar, a solicitat amânarea ședinței de judecată preconizată pentru data de 29.11.2022, invocând drept motive că la data respectivă se va afla în imposibilitate să se prezinte la ședință, deoarece se află în proces de perfectare a actelor permise desfășurării activității de avocat în vederea reprezentării apărării drepturilor materiale și procesuale ale SRL „Automototrans”, cu toate acestea instanța de apel a respins cererea de amânare a examinării cauzei.

66. În motivarea deciziei contestate, instanța de apel a remarcat că la materialele dosarului nu au fost prezentate înscrisuri care ar confirma achitarea datoriei, fără a se expune în privința înscrisurilor prezentate în apel cum ar fi: 2 dispoziții de plată bancare și Actul de decontări reciproce între SRL „Automototrans” și Primăria mun. Chișinău.

67. Consideră că instanța de apel a încălcat principiul contradictorialității și egalității părților în drepturi procedurale și principiul disponibilitatea în drepturi, principii prevăzute expres la art.26 și 27 din Codul de procedură civilă.

68. În viziunea recurenteii, instanța de apel urma să asigure respectarea dreptului garantat al părților la un proces echitabil și să pună în discuție și să soluționeze cererea sa cu privire la anexarea înscrisurilor și să ofere posibilitate de a-și apăra și dovedi poziția în proces, cu toate acestea Curtea de Apel Chișinău a examinat cauza în absența reprezentantului și a omis să soluționeze probele prezentate în apel.

69. Având în vedere că în recurs nu se administrează dovezi noi, iar instanța de recurs în situația dată se află în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra soluției date de instanța de apel, cauza urmează să fie remisă la rejudecare în instanța de apel pentru a se expune în privința înscrisurilor probatorii nominalizate supra.

70. Aplicabilitatea temeiului de casare a decizie instanței de apel derivă și din faptul că cauza a fost judecată în lipsa participantului la proces și acțiunile procedurale efectuate în lipsa reprezentatului împuternicit efectuate în absența acestuia, încalcă dreptul la un proces echitabil.

71. De asemenea, nu au fost elucidate pe deplin circumstanțele importante ale cauzei, or, Primăria și Consiliul mun. Chișinău au solicitat prin acțiunea depusă încasarea datoriei pentru folosirea terenului proprietate municipală în sumă totală de 208949 de lei pentru arenda terenurilor proprietate municipală după expirarea termenelor stabilite de arendă până la prelungirea acestora.

72. În cadrul judecării cauzei în prima instanță a probat intenția încheierii contractului de arendă în baza art.2 alin.(7) din Legea nr.91/2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor și at.43 alin.(2) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543/1998. Direcțiile responsabile din cadrul Primăriei mun. Chișinău prin

răspunsurile din 13.02.2012, 11.07.2013, 22.07.2014, 30.10.2018 a informat-o că proiectul de decizie subsecvent cererii înregistrate va fi înaintat spre examinare Consiliului mun. Chișinău.

73. Prin răspunsul nr.07-111/7026 din 30 octombrie 2018 a Primăriei mun. Chișinău, cu referire la operarea unor modificări în configurația terenurilor și darea în arendă a unor loturi din str. *****, a fost informată că proiectul de decizie a fost perfectat și coordonat în modul stabilit de legislația în vigoare și prezentat Secției pentru organizarea activității Consiliului mun. Chișinău la 24 noiembrie 2017, însă până la moment autoritatea publică locală nu a emis o soluție asupra celor solicitate de către ea.

74. SRL „Automototrans” nu s-a eschivat de la încheierea contractelor de arendă cu Primăria mun. Chișinău, dimpotrivă s-a adresat nenumărate cu solicitări în acest sens autorității publice locale. Pe parcursul perioadei 19 decembrie 2016 (12 ianuarie 2017) – 27 martie 2019 de către Primăria mun. Chișinău nu au fost înaintate obiecții și nici nu a informat-o despre cuantumul mărimii arendeii ajustate pentru ai oferi posibilitate de a decide raționamentul economic a continuării relațiilor de arendă funciară în condițiile mărimii arendeii ajustate. De asemenea, Primăria mun. Chișinău nu i-a expediat un preaviz despre intenția de neprelungire a contractului de arendă, iar la solicitările înaintate privind prelungirea contractului de arendă nu a fost informată despre soluția adoptată. Nu este clar din care motive până în prezent nu a fost prelungit contractul de arendă și nici exprimată intenția Primăriei mun. Chișinău de neprelungire a contractului de arendă funciară nr.4718/2007.

75. Termenul contractului de arendă a expirat și în continuare folosește terenurile în litigiu și achită arenda pentru utilizarea acestora în baza condițiilor contractului de arendă funciară nr.4718/2007. Contractul de arendă nr.4718/2007 din 12 ianuarie 2007 se consideră prelungit cu un an în mod tacit, situație confirmată de Primăria mun. Chișinău. Arendatorul era obligat să o înștiințeze arendașul despre faptul că nu va mai prelungi contractul de arendă. Și-a onorat obligațiile contractuale și până în prezent deține în posesie și folosință terenul, proprietate municipală, și achită arenda pentru utilizarea acestuia, demonstrant buna-credință. Primăria mun. Chișinău a acceptat în mod tacit prelungirea contractului de arendă, acceptând plățile pentru arendă

în mărimea prevăzută de contractul de arendă funciară nr.4718/2007 pe tot parcursul perioadei ianuarie 2012 – până în prezent.

76. În viziunea recurenței contractul de arendă funciară nr.4718/2007 din 12 ianuarie 2007 nu condiționează raportul juridic după expirarea termenului de arendă și în astfel de situație urmează a fi aplicate regulile generale ale Codului civil.

77. Primăria mun. Chișinău nu a expediat în adresa sa un preaviz despre intenția de neprelungire a contractului de arendă, iar solicitările sale de prelungire nu au fost soluționate până în prezent. În astfel de situație, prelungirea de drept a contractului de arendă funciară nr.4718/2007 din 12.01.2007 și valabil la data curentă și în curs de executare, este cert că condițiile de modificare a mărimii plății la arendă funciară este reglementată de prevederile contractului și a prevederilor art.887 alin.(1) din Codul civil, care în conformitate cu art.911 alin.(3) din Codul civil se aplică corespunzător și contractelor de arendă. Or, potrivit art.887 alin.(1) din Codul civil, cuantumul chiriei poate fi modificat prin acordul părților. Locatarul poate cere modificarea chiriei numai o dată în an și numai în cazul în care condițiile economice fac ca neajustarea să fie inechitabilă.

78. Mai mult, conform pct.2.7 din contractul de arendă, recalcularea mărimii arende se efectuează în conformitate cu prevederile legislației Republicii Moldova. În cazul recalculării mărimii arende, procesul-verbal de coordonare a mărimii arende se anexează la prezentul contract și constituie o parte indivizibilă a lui. Recalcularea/modificarea cuantumului mărimii arende reprezintă acordul și voința părților contractante. Prin contractul de arendă și-a asumat obligația prin contractul de arendă funciară de a folosi terenul municipal conform destinației și de a achita plățile arende prevăzute de contract, care au fost și sunt executate integral de aceasta.

79. Nu este justificată pretenția Primăriei mun. Chișinău de a fi aplicată plata pentru arendă ajustată corespunzător pentru folosirea terenurilor proprietate municipală după expirarea termenului stabilit în contractul de arendă până la prelungirea acestuia. Or, obligația de bază a fost executată integral și acceptată de autoritatea publică locală, iar pentru perioada solicitată de Primăria mun. Chișinău nu poate fi aplicată sancțiunea respectivă. Plata anuală de arendă a terenurilor proprietate publică se stabilește în funcție de destinația terenurilor arendate. Ea constituie nu mai puțin de 2% și nu mai mult de 10% din prețul

normativ al pământului calculate pentru destinația respectivă, plata anuală de arendă se stabilește în procente din prețul normativ calculat pentru terenurile aferente cu destinație respective, după cum urmează: 2% pentru mun. Chișinău.

80. Recurenta consideră că plata anuală solicitată de Primăria mun. Chișinău în mărime de 8% din prețul normativ al pământului este exagerată și discriminatorie, deoarece Consiliul mun. Chișinău urma să adopte o decizie, prin care să decidă stabilirea pentru SRL „Automototrans” a plăților anuale pentru folosirea terenurilor în mărime de 8% din prețul normativ al pământului, cu motive întemeiate de ce s-a aplicat coeficientul de 8%.

81. Pe lângă acestea, Primăria mun. Chișinău nu a întocmit proces-verbal de stabilire a mărimii sumei pentru folosirea terenului, cu stabilirea procentului plății de arendă, ci doar au emis borderou de calcul al plății de arendă a terenului pe care nu sunt construcții private.

82. Dreptul de a stabili, în mod unilateral, plata pentru folosirea terenului conform art.10 alin.(11) și art.10¹ alin.(1) din Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, îi revine Consiliului mun. Chișinău, cu adoptarea în acest sens deciziei.

83. Potrivit pct.2.7 din contract, în cazul recalculării mărimii arendei, procesul-verbal de coordonare a mărimii arenzii se anexează la prezentul contract și constituie parte indivizibilă a lui.

84. Referitor la perioada a încasării presupuselor datorii la plata arenzii în formă de plată ajustată solicitată de Primărie, recurenta a menționat că aceasta este ilegală, întrucât încasarea se solicită la plata arenzii în formă de plată ajustată pentru perioada începând cu 12.01.2016-curent. Temei legal a aplicării mărimii arendei ajustate servește decizia nr.6/19 din 19 decembrie 2016 a Consiliului mun. Chișinău respectiv aplicarea prevederilor deciziei nominalizate nu poate fi cu efect retroactiv.

85. Consideră că quantumul ajustat în cazul în care se va constata ca fiind legal determinat este pasibil de a fi aplicat în raportul juridic între SRL „Automototrans” și Primăria mun. Chișinău doar începând cu 27 martie 2019 când a fost somată prin somația nr.01/1-08-842 despre mărirea plății amenzii ajustate.

86. Prin factura fiscală seria WI nr.7140349 din 16 martie 2018 anexată la dosar se confirmă că a achitat plata pentru arenda funciară pentru perioada 12.01.2014 – 12.01.2016 în mărime totală de 18986 lei,

respectiv dacă restanțele la plata arendei precum se pretinde în acțiune pentru perioada 12.01.2016-16.03.2018, deja erau formate și aduse la cunoștință la data emiterii facturii respective (16.03.2018) și înaintate pretenții/somații în acest sens, or, se pretinde o restanță pentru perioada 12.01.2016-03.03.2020.

87. *În drept*, recurenta SRL „Automototrans” și-a întemeiat recursul pe prevederile art.432 alin.(1), alin.(2), alin.(3), alin.(4) și (5) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023) potrivit căroră, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. (2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea. (3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată. (4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. (5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

88. La 31 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Primăriei mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău copia recursului declarat de SRL „Automototrans”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii a referinței, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.30, vol.II), însă intimații nu și-au valorificat acest drept procedural și nu au depus referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

89. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă prevede că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

90. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

91. Potrivit art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor *în vigoare la data depunerii recursului*.

92. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

93. Recursul declarat la 20 martie 2023 de către SRL „Automototrans”, reprezentată de avocatul Dumitru Stratan a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

94. Articolul 432 din Codul de procedură civilă statuează că:

(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

95. Articolul 433 lit.a) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului) relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).”

96. Articolul 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă stipulează că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI:

97. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei, în ședință publică, la *29 noiembrie 2022* (f.d.228,vol.I).

98. Din actele cauzei rezultă că la *15 martie 2023*, prin intermediul poștei electronice, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa SRL „Automototrans” copia deciziei integrale a instanței de apel din *29 noiembrie 2022*, fapt ce rezultă din scrisoarea anexată la dosar (f.d.239, vol.I).

99. Astfel, recursul declarat la *20 martie 2023* de către SRL „Automototrans”, reprezentată de avocatul Dumitru Stratan, se consideră ca fiind depus în termenul legal prevăzut la art.434 CPC.

100. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data depunerii cererii de recurs).

101. La caz, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 alin.(2)-(4) din Codul de procedură civilă în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului (*20 martie 2023*).

102. Din analiza recursului rezultă că SRL „Automototrans”, reprezentată de avocatul Dumitru Stratan a invocat drept temei de admisibilitate a recursului prevederile art.432 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023) potrivit cărora, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a interpretat în mod eronat legea. Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată. (4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

103. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurența SRL „Automototrans” a făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute la art.432 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (20 martie 2023), nu a stabilit că instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, precum și că ar fi apreciat arbitrar probele.

104. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute art.432 alin.(2)-(4) CPC, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului reprezintă de fapt dezacordul recurenteii cu soluția instanței de apel, care a emis decizia contestată pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

105. Dezacordul recurenteii cu soluția instanței de apel și relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

106. Potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII al Codului de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

107. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu existența altor circumstanțe expuse în art.432 CPC, în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului (20 martie 2023), nu le-a stabilit.

108. Reieșind din prevederile art.432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art.130 din Codul de procedură civilă.

109. Analizând temeiurile recursului declarat prin prisma art.432 alin.(4) CPC (în redacția legii în vigoare la situația din 20 martie 2023) în raport cu lucrările dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a constatat că instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

110. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (*cauza Golder împotriva Regatului Unit*, p.38; *Stanev împotriva Bulgariei (MC)*, p.230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*cauza Luordo împotriva Italiei*, p.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*cauza Levages Prestations Services împotriva Franței*, p.45).

111. Completul de judecată reține că recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

112. În speță, recursul declarat de SRL „Automototrans” conține obiecții de fapt și de drept care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

113. La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 CEDO (*cauza Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991*, §31, Seria A, nr.212-A).

114. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenteii la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel în modul în care este garantat de art.6§1 CEDO.

115. Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de către SRL „Automototrans”, reprezentată de avocatul Dumitru Stratan nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2)-(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (20 martie 2023) și drept urmare se consideră inadmisibil.

116. Din aceste motive, în conformitate cu art.431 alin.(1) și (2), art.433 lit.a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI:

Consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Automototrans”, reprezentată de avocatul Dumitru Stratan.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat